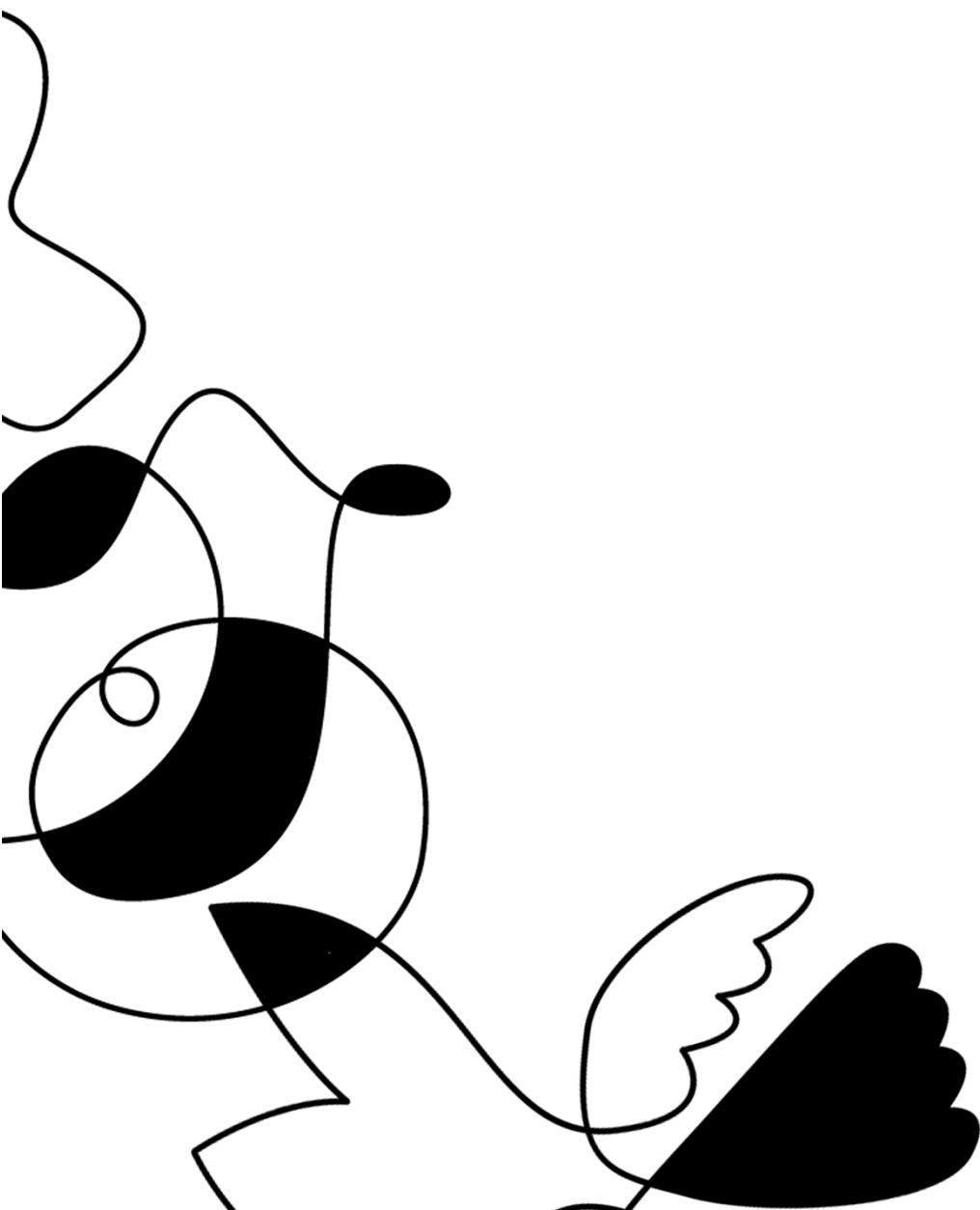

februar 2020

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontroll av Meløy kommune 2019 – Kontroll hos kommunen, inkludert deltaker som observatør hos ett foretak

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert kommune	: Meløy kommune
Dato rapport	: 20.2.2020
Kontroll avholdt dato	: 3.10.2019
Gjennomført av	: Grete Kvavik og Regje Sjø
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket og Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.
Saksnummer ePhorte	: 19/5877

2

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland har kontrollert om Meløy kommune forvalter ordningene Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket og Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Ved kontrollen ble søknader fra 11 av 64 foretak vurdert for perioden 2018 og 2019. Valg av søknader ble gjort med bakgrunn i kommunens valg av foretak til stedlig kontroll disse to årene og ut fra kriteriet om de tre foretakene med høyest utbetaling av Produksjonstilskudd i kommunen. I tillegg ble to søknader om Tilskudd til avløser ved sykdom og fødsel mv. valgt å kontrollere.

Det ble avdekket 4 avvik og 4 merknader under kontrollen.

Begrepsavklaringer:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Trekk vil si en reduksjon i tilskuddet som følge av at informasjonen i søknaden er justert/rettet slik at den stemmer med virkeligheten.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

2. Grunnlag for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15, fastsatt 12. desember 2003.

§ 15 Kontroll av underliggende virksomheter og andre som utøver forvaltningsmyndighet samt tilskuddsmottakere.

Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14.

Kontrolloppgavene er delegert til Fylkesmannen i Tildelingsbrevet fra Landbruksdirektoratet. Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

For å sikre korrekt saksbehandling ved tildeling og utbetaling av tilskudd, skal kommunen ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til oppgave å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler.

2.1. Krav til forvaltningen

- Jordbruksavtale 2018-2019
- Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
- Forskrift om gjødslingsplanlegging
- Forskrift om tilskott til avløsning ved sykdom og fødsel mv.
- For del 1 i 2018 Rundskriv: 2018-4, 2018-5, 2018-42,
- For del 2 i 2018 Rundskriv: 2018-24, 2018-30, 2018-31, 2018-42
- For del 1 og del 2 i 2019 Rundskriv: 2018-31, 2019-4

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

3. Gjennomføring av kontrollen

Forvaltningskontrollen ble gjennomført med et besøk hos kommunen. I tillegg deltok vi på kommunens risikobaserte kontroll etter søknadsfristen 15. oktober 2019, hos ett foretak.

Før kontrolldagen bad vi kommunen sende oss en rekke dokumenter fra foretak som kommunen hadde vært på risikobasert kontroll hos:

- Kontrollskjema
- Gjødslingsplan
- Sprøytejournal
- Dokumentasjon for utgifter til avløsning

Kontrolldagen med besøk hos kommunen bestod av følgende:

- Åpningsmøte for å snakke om kontrollens hensikt og omfang.
- Intervju med fagkonsulent og landbruksleder for ordningen.
- Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang 2018 og 2019
- Sluttmøte for å oppsummere kontrollen og presentere funn.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Åse Sørgård	Landbrukskonsulent	x	x	x
Eli Fortun	Landbruksleder	x	x	x
Frank Holdal	Fungerende leder	x		x
Kristin Eide Holdal	Assisterende rådmann	x		x
Fra fylkesmannen				
Grete Kvavik	Fagansvarlig kontrollør	x	x	x
Regie Sjø	Kontrollleder	x	x	x

4

Vi kontrollerte 11 av 64 søknader om produksjonstilskudd, inkludert to søknader om tilskudd til avløsning ved sykdom mv. Kriteriene for de søknadene som ble valgt var at 6 søknader var valgt med bakgrunn i at kommunen hadde valgt dem ut for dere risikobaserte kontroll i 2018 og 2019. 2 av søknadene ble valgt fordi de mottok tilskudd til avløsning ved sykdom og 3 av søknadene ble valgt siden de mottok de største tilskuddene innen produksjonstilskudd i kommunen.

Det er avtalt at vi fra Fylkesmannen skal være med ut på risikobasert kontroll til et foretak første uken i november.

4. Generelt om kommunen

I 2019 var det 64 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2018 og 2019.

For 2018 er det utbetalt totalt kr. 28 697 338,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2019 er det per nå utbetalt kr. 19 083 003,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd. Pristilskudd er ennå ikke tilgjengelig for dette året.

5. Kontrollerte områder – funn og vurderinger

I dette kapittelet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert før de kontrollerte tilskuddene blir presentert med de avvikene og merknadene som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

5.1. Generelle kommentarer om funn

5.1.1. Delegeringsreglement

- Kommunen har delegert myndighet fra kommunestyret til rådmannen, for jordloven, odelsloven og skogloven.
- Delegering fra kommunestyret til rådmannen mangler for konsesjonsloven.
- Kommunen mangler delegering videre fra rådmannen til landbruksleder og saksbehandlere for å behandle søknader om Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning

ved ferie og fritid (Produksjonstilskudd), samt Tilskudd til avløsning ved sykdom (sykdomsavløsning).

5.1.2. Saksbehandling og rutiner generelt

- Søknader om produksjonstilskudd behandles og attesteres av saksbehandler eller landbruksleder.
- Søknader om tilskudd til avløsning ved sykdom behandles av saksbehandler.
- Vedtak om tilskudd til avløsning ved sykdom fattes av landbruksleder eller avdelingsleder Plan og utvikling.
- Kommunen tar ikke vare på planer om utvalg av foretak for risikobaserte kontroller som er gjort tidligere år, gjelder PT. Plan og begrunnelse for valg av foretak til kontroll i 2018 og plan så langt i 2019 er sendt til Fylkesmannen.

5.1.3. Journalføring og arkivering

- Alle søknader for de to kontrollerte tilskuddsordningene sendes inn elektronisk.
- Kommunen har Svar Inn og Svar ut etablert for å overføre dokumenter til og fra Esa (kommunens arkiv) og saksbehandlersystemene eStil og Agros (begge er elektroniske systemer hos Landbruksdirektoratet).
- Produksjonstilskudd og saksbehandlersystemet eStil PT: Kommunen må selv skrive ut og registrere søknader og dokumenter i Esa. Noen ganger blir dokumenter overført automatisk.
- Sykdomsavløsning og saksbehandlersystemet Agros: Kommunen sier at dokumenter blir journalført og arkivert fortløpende og automatisk via Svar Inn og kommer rett inn i Esa.

5.1.4. Stedlig kontroll

Stedlige kontroller blir gjort av enten en eller to personer fra kommunen.

Kommunen valgte å kontrollere 7 foretak i 2018. Det er 10,9 % som ligger over minimumskravet, på 10%, i regelverket.

Ved kommunens kontroller i 2018 ble dokumentasjon på utgifter til avløser sjekket hos alle kontrollerte foretak.

5.1.5. Risikobaserte valg av foretak for kontroll

Kommunens plan for utvelgelse til kontroll i 2018 omfattet ikke risiko for feil i søknad og utbetaling. Vi registrerer at planen for 2019 omfatter dette.

Kommunen forteller under intervjuet kontrolldagen at de aldri har dratt på kontroll til foretak der de har mistanke om at det er feil i søknader. Kommunen forklarer at de ikke har hatt slik mistanke.

Kommunen forteller at det er sjelden det blir noe arbeid etter kommunens stedlige kontroller da det er sjelden at de finner noen feil. Når kommunen finner feil ved kontroller så vurderes avkorting. Dette stemmer ikke helt med det vi fant under vår kontroll av kommunen. Se avvik 2.

5.2. Registrerte avvik

Avvik 1 Kommunen sender ikke foreløpig svar i saker med behandlingstid lenger enn en måned, for de kontrollerte ordningene.

Referanse Forvaltningsloven § 11 a.

Kommentar Dersom det tar uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvare, skal det snarest mulig gis et foreløpig svar. I saker som gjelder enkeltvedtak skal det gis foreløpig svar dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt.

Avvik 2 Det manglet gjødselplan hos et av foretakene som ble kontrollert av kommunen i 2018 uten at det førte til vedtak om avkorting. Kommunen hadde i tillegg krysset av i kontrollskjemaet for at gjødselplan ble godkjent av kommunen.

Referanse Straffeloven §§ 270 og 271.
Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12.
Rundskriv 2018/31 pkt. 6.13.1 3.

Kommentar Tilskuddet skal avkortes når gjødslingsplan mangler.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Kommunen må vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

Avvik 3 Ved risikobasert kontroll ble det telt dyr på beite, men dyrene var inne i fjøset.

Referanse Rundskriv 2018/31 pkt. 5.7

Kommentar Saksbehandler må fylle inn faktiske forhold funnet ved kontroll inn i kolonnen «Risikobasert kontroll».

Avvik 4 Rutinebeskrivelser for produksjonstilskudd er ikke oppdatert og henviser til feil telledatoer og søknadstidspunkter og til Wespa, ikke eStil som er saksbehandlervertøyet siden 2017.

Referanse Reglement for økonomistyring i staten § 14.

Kommentar Kommunen skal ha etablert rutiner og internkontroll som blant annet sikrer at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning, at ressursbruken er effektiv og at misligheter forebygges og avdekkes.

5.3. Registrerte merknader

Merknad 1	Kommunen tar ikke vare på egne risikobaserte planer fra tidligere år.
Referanse	Rundskriv 2018/31 pkt. 5.2.1 Plan for risikobasert kontroll
Kommentar	<p>Til hjelp i risikovurderingen, bør kommunen ta vare på risikobaserte planer fra tidligere år.</p> <p>Kommunen bør ha en skriftlig plan for sin risikobaserte kontroll av søknader. I planen bør en legge inn konkrete risikoindikatorer som saksbehandler må være oppmerksom på i sin saksbehandling. Eventuelle foretak en har blitt oppmerksom på i tidligere søknadsomganger og som en ønsker å følge opp senere, kan en finne i tidligere risikobaserte planer for kontroll.</p>
Merknad 2	Kommunen er ikke konsekvent med hva som noteres i kontrollskjemaet ute på stedlig kontroll. Gjelder for om det krysses av for godkjent areal, avløsertilskudd, gjødselplan, sprøytejournal eller skrevet tidspunkt for kontroll.
Referanse	Rundskriv 2018/31 pkt. 5.5.3
Kommentar	Kommunen skal fylle ut et kontrollskjema i forbindelse med kontroll av foretak som søker om Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.
Merknad 3	Kommunen velger alltid å kontrollere de foretakene som har vært i kontakt med Mattilsynet og så gjøres det et risikobasert valg av foretak til kontroll ut fra andre kriterier.
Referanse	Rundskriv 2018/31
Kommentar	Kommunen bør vurdere egne risikoindikatorer, i tillegg til at Mattilsynet har avdekket brudd på det regelverket de forvalter og ut fra en samlet vurdering velge foretak for sine risikobaserte kontroller.
Merknad 4	Kommunen noterer ikke i eStil PT at varselmeldinger er sjekket ut.
Referanse	Rundskriv 2018-31 pkt. 6.2
Kommentar	Vanskelig for andre enn saksbehandler å vite hvordan varselmeldinger er håndtert, når dette ikke er forklart i eStil PT.

For fylkesmannen i Nordland

Hans-Christian Jarnæs
underdirektør

Regie Sjø
seniorrådgiver

FYLKESMANNEN I NORDLAND

Statens hus, Moloveien 10, Pb 1405, 8002 Bodø || fmnopost@fylkesmannen.no ||

www.fylkesmannen.no/nordland

